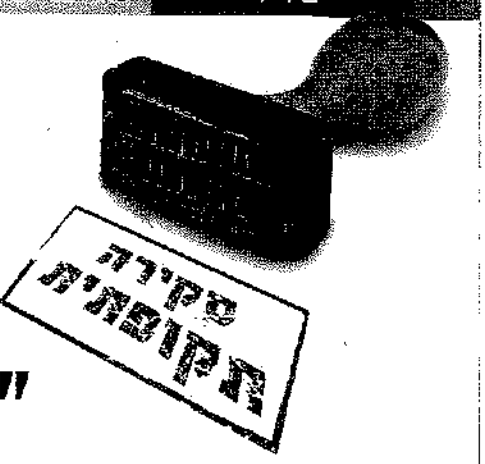

צעד נוסף לתורת "פירות העץ המורעל"

החקיקה והפסיקה ממשיכות לעצב את זכויות הצדדים להליך הפלילי - מתלוננים, חשודים, עדים, נפגעים. לא מהפכה, אבל התפתחויות מעניינות, כמו חיזוק הלכת יששכרוב. המדינה לא מוותרת, והלכות אלזם ותורק ממתינות להחלטות בדיון נוסף

אורן גזל־אייל

ד"ר אורן גזל־אייל, מרצה בכיר ומומחה למשפט פלילי, הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת חיפה

המשפט הפלילי הדיוני הינו תחום דינמי. מי שלמד תחום זה לפני כשני עשורים ימצא שינויים מפליגים **בנתחים** מרכזיים של המשפט הדיוני כגון דיני המעצרים, דיני החיפושים, מעמדן של זכויות נפגעי עבירה בהליך, פסלות ראיות שהושגו שלא כדין, היקפה ומעמדה של ההגנה מן הצדק ועוד. תהליך שינוי הדרגתי ומתמיד המשיך גם **השנה**, בחקיקה ובפסיקה של בית המשפט העליון. אין מדובר במהפכה, אך גם לא בקיפאון. לא ניתן כמובן ברשימה קצרה לסקור את כל ההתפתחויות בדין מהתקופה האחרונה. לפיכך, ברשימה זו בחרתי בכמה סוגיות שבהן ניתן לאתר מגמות ברורות יחסית של הפסיקה בתחום הדיון הפלילי. הרשימה תציג סקירה ביקורתית של המגמות הבולטות בכמה מן הסוגיות שזכו להתייחסות הפסיקה בעת האחרונה.

מעמד עדים, מתלוננים ונפגעי עבירות

אחת המגמות הבולטות בחקיקה ובפסיקה של העשור האחרון היא חיזוק מעמדם של נפגעי עבירות, מתלוננים ועדים. תוק זכויות נפגעי עבירה, תשס"א־2001 חיזק משמעותית את המעמד של האינטרסים של נפגעי העבירות. החוק הכיר בזכות נפגעי העבירה להגנה בזמן ההליך הפלילי, הרחיב את ההגנה על פרטיותם בהליך, התיר להם להציג בפני מקבלי ההחלטות הצהרה על הפגיעה בהם, והקנה להם זכות לקבל מידע על ההליך הפלילי ועל הנאשם. נפגעי עבירות מין ואלימות חמורה זכאים מכוח החוק גם להביע עמדתם לעניין עיכוב הליכים, הסדר טיעון, שחרור מוקדם וחנינה.

מגמה זו של הרחבת זכויות נפגעי עבירה והרחבת ההכרה באינטרסים שלהם נמשכה גם בשנה שחלפה. כך, חוק זכויות נפגעי עבירה (תיקון מס 5), התשס"ח־2008 שנחקק ביולי בשנה שעברה הרחיב את הזכות של נפגעי עבירות מין ואלימות חמורה למידע על הסדר טיעון המתגבש עם הנאשם, ואת זכותם לטעון כנגד ההסדר. התיקון קובע כי הנפגע זכאי לקבל מידע גם על פרטי הסדר הטיעון המתגבש (ולא רק על עצם האפשרות שיגיעו להסדר טיעון כפי שהיה בעבר), ולהביע עמדה גם על תוכנו של ההסכם האמור. כמו כן, על פי הנוסח המתוקן נדרש בית המשפט לוודא כי התביעה אכן נתנה לנפגע החדמנות זו. גם בפסיקה ניכרת המגמה המרחיבה את זכותם של נפגעי עבירה להביע עמדתם בהליך. ברע"ב 10349/08 **מדינת ישראל נ' גנאמה** נקבע כי מכוח סמכותה הטבועה לנהל את ההליכים בפניה וסמכויות העזר שלה, רשאית ועדת שחרורים להזמין לעדות את נפגע העבירה (או, במקרה של רצח, את בני משפחתו), למרות שחוק זכויות נפגעי עבי־

זה מקנה לנפגע רק זכות למסור את עמדתו בכתב. בית המשפט מבהיר כי גם בהליך פלילי רגיל רשאי בית המשפט להזמין את נפגע העבירה בשלב גזירת הדין.

אותה מגמה ניכרת גם ביחס המשתנה לזכות נפגעי העבירה לפרטיות. אם בעבר היה מקובל להגיח כי זכותו של הנאשם לקבלת חומר חקירה תלויה ברלוונטיות של החומר בלבד, גם אם החומר פוגע בפרטיותם של אחרים, הרי שבשורה של החלטות שניתנו בשנים האחרונות הלך וגדל המשקל שניתן לזכות לפרטיות כשיקול נגד העברת חומר לנאשם. כבר בבג"ץ 620/02 **התובע הצבאי הראשי נ' בית־הדין הצבאי לערעורים**, פ"ד נז(4) 625, נקבע כי ככל שהרלוונטיות של החומר שנאשם מבקש לקבל בחומר חקירה קטנה יותר, כך גובר המשקל הניתן לזכות לפרטיות בהחלטה אם להיענות לבקשה. כדוגמה נוספת למגמה זו ניתן להציג גם את ההחלטה בבש"פ 5881/06 **בניזרי נ' מדינת ישראל** שהגבילה את זכותם של נאשמים לעיין בגליונות המרשם הפלילי של עדים, והכפיפה אותה למבחן הרלוונטיות. החלטה זו הפכה את מה שכונה "הלכת יחזקאלי" (בש"פ 4481/00 **יחזקאלי נ' מדינת ישראל**, פ"ד נד(5) 245), שבה נקבע כי לנאשם זכאי לעיין בגליונות המרשם הפלילי של כל עד המעיד מטעם התביעה.

החלטות נוספות של בית המשפט העליון מהשנה האחרונה משתלבות במגמה האמורה. בבש"פ 9711/08 **סיבוני נ' מדינת ישראל** התקבלה עמדת המדינה שסירבה להעביר למורשע המבקש משפט חוזר העתקים מקלטות של שיחות שערך עם מתלוננת, ואשר היו חומר חקירה בעניינו. נוכח החשש

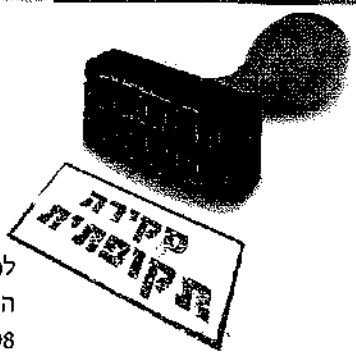

לפגיעה בפרטיות, ההגנה נדרשה להסתפק בשמיעת הקלטות במשרדי התביעה. במקרה אחר – בש"פ 3099/08 **אברהמי נ' מדינת ישראל** – נקבע כי הימנעות המשטרה לאסוף חומר מסוים במסגרת חקירת הנאשם מהווה אינדיקציה לכך שאין מדובר בחומר חקירה, אף כאשר מדובר בחומר המצוי בידי המשטרה אך מתויק בתיקים אחרים. גם בבש"פ 7064/08 **מדינת ישראל נ' ברקו** נדרש בית המשפט לאיזון בין זכות העיון לזכות לפרטיות, וגם שם ידה של האחרונה היה על העליונה. באותו מקרה עיגן בית המשפט, הפעם בהרכב של שלושה שופטים, את העמדה של השופטת פרוקצ'יה בבש"פ 2043/05 **מדינת ישראל נ' זאבי**, וקבע כי נאשם אינו זכאי לקבל לעיונו את כל האזנות הסתר שבוצעו למכשיר הטלפון שלו, אף שהוא היה צד לכל אותן שיחות, בין היתר בשל החשש לפגיעה בפרטיות של בני שיחו ואנשים נוספים.

בית המשפט מדגיש בהחלטותיו אלו כי בהתנגשות ישירה בין זכות הנאשם להליך הוגן לאינטרסים של נפגע העבירה, תמיד תגבר הראשונה. עם זאת, ככל שתימשך מגמת חיזוקה של הזכות לפרטיות בהליך הפלילי, כך יגבר החשש מפני פגיעה משמעותית בזכות להליך הוגן.

זכויות החשוד לאחר מעצרו ופסלות ראיות

עד להחלטה בע"פ 5121/98 **יששכרוב נ' התובע הצבאי הראשי** נמנע בית המשפט מפסילת ראיות שהושגו שלא כדין, בהיעדר הוראת חוק מפורשת. בעניין יששכרוב נקבע כלל פסלות יחסי, שלפיו ראיה שהושגה שלא כדין תיפסל אם "קבלתה במשפט תפגע בהגינות ההליכים כלפי הנאשם – פגיעה שהיא משמעותית, לתכלית שאינה ראויה ובמידה שעולה על הנדרש". בקרב אלו שציפו לעיגונו של כלל הפסילה בפסיקה היו שמתחו ביקורת על מבחני המשנה לפסילת ראיות שנקבעו בעניין יששכרוב. בין היתר זכתה לביקורת קביעתה של השופטת ביניש כי "כאשר מדובר בראיה חשובה ומכרעת לתביעה וכאשר העבירות המיוחסות לנאשם חמורות מאוד, הרי פסילת הראיה עשויה לפגוע יתר על המידה באינטרסים הנוגדים שעניינם לחימה בפשע והגנה על שלום הציבור ועל נפגעי העבירה". אף שמשקלו של קריטריון זה הושאר בצריך עיון, היו שחששו כי הלכת יששכרוב תגביל עצמה לעבירות טריוויאליות או לראיות שאינן הכרחיות להכרעת הדין, ולכן תשיבותה תהיה מוגבלת למדי. מבחינה זו, להחלטה בע"פ 1301/06 **עזבון המנוח יוני אלזם ז"ל נ' מדינת ישראל** חשיבות רבה, שכן במקרה זה נפסלו ראיות שהיו חיוניות להרשעה בתיק רצח.

בעניין תורק הפך בית המשפט העליון החלטה לפסול הודאה שמסר נאשם ברצח שנערך עימו הסכם עד מדינה, כאשר לאחר מסירת ההודאות הפר הנאשם את ההסכם, ועקב כך ההסכם בוטל

אלזם הורשע בבית המשפט המחוזי ברצח בהתבסס על הודאות שמסר למדובבים ואחר כך לחוקרים. לאחר הרשעתו, ובטרם מסר עדות נגד שותפו לעבירה, הוא נמצא מת בתא המעצר מהרעלה. בערעור שנדון לאחר מותו, החליט בית המשפט העליון ברוב דעות לזכותו מן העבירה, לאחר שקבע כי יש לפסול את כל הודאותיו. הודאותיו נפסלו מכיוון שהמדובבים פעלו באופן שיטתי להבאיש את ריחו של הסנגור בעיני הנאשם, והטעו את הנאשם בתיאור השלכות השימוש בזכות השתיקה. פעולתם הובילה את הנאשם לוותר על זכות השתיקה, בניגוד לעמדת סנגורו, ולאבד אמון בסנגורו. בכך הם פגעו שלא כדין בזכות השתיקה ובזכות ההיוועצות של הנאשם עם עורך דינו.

מעניינת במיוחד קביעת שופטי הרוב שגם הודאותיו של אלזם בפני השוטרים וגם השחזור שערך בפני השוטרים פסולים כראיה, מכיוון שאלו הושגו בעקבות התחבולות הפסולות של המדובבים. גם זוהי הכרעה חשובה. ברי כי אין מדובר באימוץ "תורת פירות העץ המורעל" האמריקאית, הפוסלת כל ראיה שיש קשר סיבתי בין השגתה לבין ההפרה החוקתית, אולם ניכר מהחלטה זו כי בית המשפט העליון אינו מסתפק בפסילת הודאות שהושגו במהלך החקירה הספציפית שבה נעשתה הפעולה הפסולה, אלא הוא מוכן לפסול גם הודאות שהושגו

אחר כך כאשר יש קשר סיבתי ישיר בין ההפרה לבין מטירתן.

מעניין לציין כי במקביל לפסק דין זה, שבו הפך בית המשפט העליון החלטה לקבל הודאה שהיוותה בסיס להרשעה בתיק רצח, ניתן גם פסק הדין בעניין תורק (ע"פ 1292/06 **תורק נ' מדינת ישראל**) שבו הפך בית המשפט העליון החלטה לפסול הודאה בתיק רצח. פסק הדין בעניין תורק עסק בהודאות שמסר נאשם לאחר שנערך עימו הסכם עד מדינה, כאשר לאחר מסירת ההודאות הפר הנאשם את ההסכם, ועקב כך ההסכם בוטל. בית המשפט המחוזי קבע כי ההודאות אינן קבילות, הגם שבהסכם שבוטל נאמר במפורש כי המדינה תורשה להשתמש בראיות שיאספו נגדו אם הוא יפר את ההסכם. בית המשפט העליון הפך החלטה זו והתיר שימוש בהודאות אלו. בית המשפט קבע כי גם הודאה הנמסרת בתמורה למעמד של עד מדינה יכולה להיות הודאה מרצון טוב וחופשי, כנדרש בפקודת הראיות. טענת הנאשם כי ההודאה פסולה שכן היא הושגה באמצעות "פיתוי והשאה" נדחתה, כשנקבע כי אין בעצם קיומו של הסכם עד מדינה כדי לשלול את חופשיות הרצון במסירת ההודאה, כפי שאין בהבטחות להקל במסגרת הסדר טיעון כדי לפגוע בתקפות ההודאה הנמסרת במסגרת ההסדר.

כמכלול, שני פסקי הדין הללו משקפים מגמה של החלשת יכולתו של בית המשפט לברר את העובדות למול חיזוק המעמד של הסכמות (כגון הסדרי טיעון והסכמי עד מדינה) בהליך הפלילי. מדובר בהסטת מרכז הכובד של ההליך הפלילי מהליך המתבסס על בירור שיפוטי להליך הסכמי, שבו התביעה היא שנו-

תנת את הטון העיקרי. כנגד שתי ההחלטות הוגשו בקשות לדיון נוסף שטרם ניתנה בהן ההחלטה.

שימוע לפני הגשת כתב אישום

אם בעניין הזכויות של נפגעי עבירה נראה כי מגמה דומה מאפיינת את הפסיקה ואת החקיקה, הרי שבעניין הזכות לשימוע לפני הגשת כתב אישום מורגש פער בין החקיקה והנחיות היועץ המשפטי לממשלה המרחיבים זכות זו, לבין גישתו המצמצמת של בית המשפט.

עד לחקיקת סעיף 60א לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשנ"ב-1982 לא הוכרה זכותו של נאשם לשימוע. בית המשפט קבע בשורה של החלטות לחשוד "אין זכות כי יישמע בטרם יחליט היועץ המשפטי אם להגיש נגדו כתב אישום" (בג"ץ 3406/91 **בבלי נ' היועץ המשפטי לממשלה**, פ"ד מה(5) 1). הכנסת ביקשה להקים זכות שימוע, אך נוכח ההתנגדות של משרד המשפטים להרחבתה, יצרה זכות טיעון מוגבלת מאוד בסעיף 60א האמור. הוראת הסעיף מכירה בזכותו של החשוד להעביר להבייעה בקשה מנומקת להימנע מהעמדתו לדין, אולם זכות זו מוגבלת לעבירות פשע, לחשודים שאינם במעצר ולטיעון בכתב בלבד. בנוסף, ההוראה קובעת מפורשות כי ההכרה בזכות לשימוע לא מקנה לחשוד זכות לעיין בחומר הראיות לפני הגשת כתב האישום. דווקא היועץ המשפטי לממשלה, שמשרדו עמד בראש המתנגדים להרחבת הזכות לשימוע במהלך החקיקה, החליט בהנחיה מתוקנת משנת 2007 לאפשר שימוע מקיף יותר מזה המעוגן בסעיף 60א. על פי ההנחיה, הרשות התובעת רשאית לאפשר לחשוד לדחות את השימוע לשלב שבו מתגבשת החלטה על הגשת כתב אישום (במקום להגיש טענותיו עוד לפני שהתיק נבחן בתביעה כאמור בחוק), לקיים את השימוע בעל פה ולהעביר לחשוד את עיקרי חומר הראיות (טיעון לפני הגשת כתב אישום פלילי, הנחיה: 4.3001 להנחיות היועץ המשפטי לממשלה (כפי שעודכנה במארס 2007)). אולם ההנחיה מקנה לרשויות התביעה שיקול דעת נרחב בהפעלת סמכויות אלו. מספר פעמים ניסו נאשמים לתקוף שיקול דעת זה, ובעיקר לתקוף את היקף חומר החקירה המועבר לעיונם לצורך השימוע. אולם בית המשפט העליון דחה בעקביות טענות אלו, בקובעו כי סעיף 60א אינו נדרש נוכח כללי הצדק הטבעי, אלא הוא זכות שיצר המחוקק, ולכן אין לפרשו בהרחבה (ראו למשל בג"ץ 2678/07 **קצב נ' היועץ המשפטי לממשלה** שם נדחתה בקשת הנאשם לקבל חומר חקירה נוסף לצורך השימוע, ובג"ץ 4388/08 **שמואל נ' היועץ המשפטי לממשלה**, שם נדחתה הבקשה לקבל את טיוטת כתב האישום לצורך השימוע). גישה זו של הפסיקה, המכירה בלגיטימיות של "הפרקטיקה הגמישה" כפי שהיא כונתה בעניין **שמואל**, מעוררת קושי שכן גמישות זו חותרת תחת התכלית של סעיף 60א שהיא "ליצור הסדר אחיד בנוגע למתן זכות טיעון לחשודים בפלילים בטרם הגשת כתבי אישום" (בג"צ 3495/06 **מצגר נ' היועץ המשפטי לממשלה**). כששיקול הדעת של יחידת התביעה הוא כה רחב, והפרקטיקה כה גמישה, החשש שהזכות לשימוע תופעל בצורה שונה בשל מיהות הנאשם לא הוסר, גם אם ההנחיות עצמן אינן מעניקות עוד במפורש מעמד מיוחד לקבוצות נאשמים מסוימות.

כששיקול הדעת של יחידת התביעה הוא כה רחב, והפרקטיקה כה גמישה, החשש שהזכות לשימוע תופעל בצורה שונה בשל מיהות הנאשם לא הוסר, גם אם ההנחיות עצמן אינן מעניקות עוד במפורש מעמד מיוחד לקבוצות נאשמים מסוימות

היבט נוסף של סוגיית השימוע שזכה להתייחסות נרחבת בפסיקה הוא ההשלכה של הפרת הוראות סעיף 60א על כתב האישום. במקרים רבים מורים בתי המשפט על ביטול כתב האישום שהוגש תוך הפרת הזכות לשימוע (תפ"ח 1138/05 (ת"א) **מדינת ישראל נ' ארד**; ת"פ 6984/08 (שלום ת"א) **מדינת ישראל נ' אנקר**), אולם ישנם מקרים שבהם נקבע כי די בקיום שימוע בדיעבד, לאחר הגשת כתב אישום, לשם תיקון הטעות (ראו למשל ת.פ. (ת"א) 40131/07 **מדינת ישראל נ' בן-רובי**). בית המשפט העליון טרם הכריע בסוגיה (לדיון בנושא בבית המשפט העליון

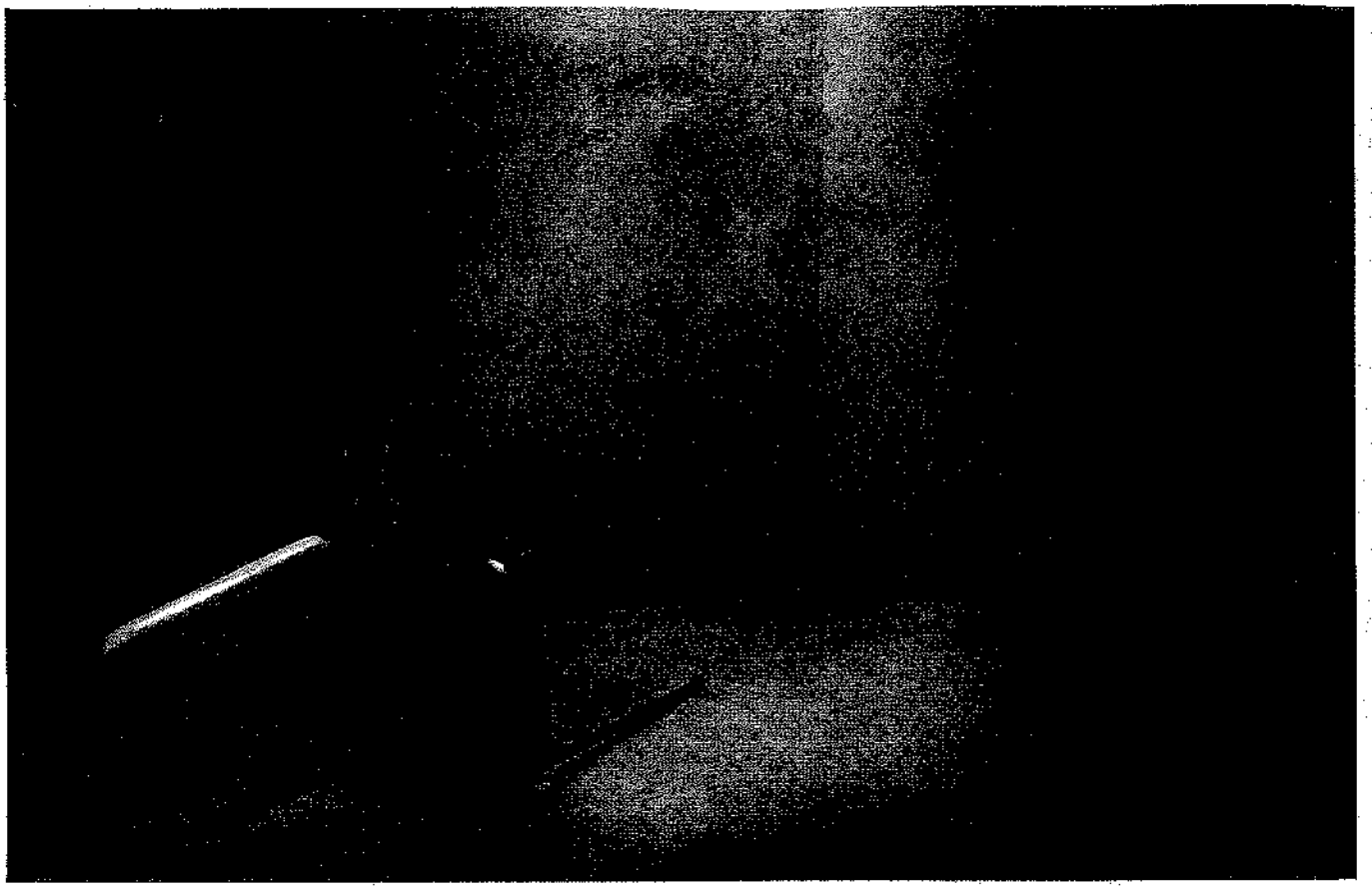

ראו בש"פ 5310/07 **כשכאש נ' מדינת ישראל**). מכל מקום, גם כאשר נמחק כתב האישום אין מדובר בזיכוי, והתביעה רשאית להגישו מחדש לאחר קיום השימוע (ראו ע"פ (ב"ש) 5577/08 **ברמוכה נ' מדינת ישראל**).

איסור על עונשה תעריפית

האיזון בין הרצון להבטיח שרמת הענישה תהיה צפויה מראש ואחידה לבין עקרון האינדיבידואליזציה בענישה מעסיק גם כן את בתי המשפט והמחוקק בשנים האחרונות. כך ברע"פ 3173/09 **פראגין נ' מדינת ישראל** נדונה מדיניותו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע, שלפיה "הענוש הראוי לאדם שנכנס ושוהה בישראל באופן בלתי חוקי, הוא עונש מאסר בפועל לתקופה של שלושה עד ארבעה חודשים. וזאת גם כאשר אין לו הרשעות קודמות ואין ראיות על עבירות נוספות שהוא ביצע או התכוון לבצע" (ראו ע"פ (ב"ש) 6048/09 **מדינת ישראל נ' מוצטפא**). בית המשפט העליון קיבל את ערעור הסנגוריה, תוך ניסיון להתוות את הדרך בין הנחיות כלליות לענישה, שראוי שיצמצמו את הפערים הבלתי מוצדקים בין עונשיהם של נאשמים בעבירות דומות, לבין החובה להבטיח כי הענישה תיקבע על בסיס אינדיבידואלי. גם בעבר התמודד בית המשפט עם הצורך להימנע מענישה ועריפית בדומה בעבירות לפי חוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952 (ראו רע"פ 3674/04 **אבו סאלם נ' מדינת ישראל**), ולא במקרה. עבירות אלו נפוצות מאוד והשוני בין מקרה למקרה נראה לעיתים זניח, כך שהפיתוי לקבוע תעריף נוח ופשוט לשימוש שיבטיח אחידות בענישה בעבירות אלו הוא רב. אולם הקושי שמעוררת ענישה תעריפית מעין זו רב גם הוא. ראשית, ענישה מוגדרת מראש – להבדיל מזו הנקבעת לפי נסיבותיו של כל מקרה ומקרה – נוטה להיות מחמירה יתר על

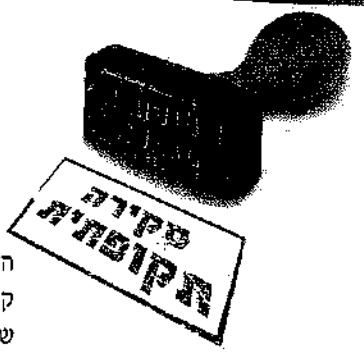

הדרוש. שנית, למרות הדמיון בין המקרים, תמיד קיים גם שוני רלוונטי, אשר פעמים רבות נזנח מקום שבו הענישה מתבססת על הנחיה כללית. שלישית, ענישה המגבילה את שיקול דעתו של בית המשפט אינה מגבילה את שיקול דעתה של התביעה, שבכוחה תמיד להבטיח סטייה ממנה באמצעות שינוי העובדות, האישומים או הסיעונים לעונש במסגרת הסדר טיעון. בדרך זו חלק ניכר משיקול הדעת השיפוטי בענישה מועבר למעשה מהשופט לידי התביעה. לנוכח כל אלו יש לראות בחיוב את חשש של בית המשפט העליון מאימוץ תעריפים לענישה. עם זאת, ייתכן שבעתיד ייקבעו הנחיות לרמת הענישה על פי הוראות חקיקה, אם תאומץ הצעת חוק הערנשין (תיקון מס' 92) (הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה) התשס"ו-2006. הצעת חוק זו, שכבר עברה בקריאה ראשונה, קובעת בין היתר כי לעבירות שורנות ייקבעו עונשי מוצא העלולים להיתפס כמעין תעריף לענישה על כל חסרונותיו.

חקיקה: הגנה על עדים ותיקון חוק הנוער

במהלך השנה האחרונה התקבלו שני חוקים משמעותיים בתחום הדיון הפלילי. האחד, החוק להגנה על עדים, התשס"ט-2008, שמכוחו הוקמה הרשות להגנת עדים. מטרתו העיקרית של חוק זה היא להבטיח שיתוף פעולה של עדים עם רשויות החקירה. החוק מעניק לרשות החדשה סמכויות נרחבות להבטיח הגנה על עדים המצויים ברמת הסכנה הגבוהה ביותר, באמצעות תוכנית הגנה על עדים שיכולה לכלול שינוי זהות של העד, העתקת מקום מגוריו, סיוע לקיומו, סיוע באיתור מסגרות תעסוקה ולימוד עבורו, אבטחתו ועוד.

החוק החשוב השני שנחקק השנה הינו חוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול) (תיקון מס' 14), תשל"א-1971. תיקון זה הביא לשינוי מהותי של הדין בעניין הליכי החקירה, המעצר והשפיטה של קטינים.

בין היתר, התיקון מחיל את חוק הנוער גם על מי שבגר, אם היה קטין בעת ביצוע העבירה (עד גיל 19 התחולה מלאה, ולאחר מכן חלקית). התיקון קובע גם כי ככלל, חקירת קטין חשוד שאינו עצור תתבצע בנוכחות הורה או קרוב אחר. הארכת מעצר של קטין בבית המשפט מחייבת נוכחות הורה, שאם לא כן ניתן להאריך את המעצר הראשוני ל-24 שעות בלבד. עוד קובע החוק המתוקן כי מעצר יהיה לפרק הזמן הקצר ביותר הנדרש להשגת המטרה, ורק אם לא ניתן להשיג את מטרתו בדרך אחרת. בהקשר דומה, בוסלה בתיקון ההסמכה למעצר מניעתי לצורך הגנה על שלומו של קטין, הסמכה שהופיעה בתוק הישן.

הוראות נוספות בחוק המתקן קובעות חובת מינוי סנגור לקטין עצור, חובה לקבל תסקיר מעצר כאשר מוגשת בקשה למעצרו עד תום ההליכים של קטין, ואיסור על מעצר עד תום ההליכים של קטין מתחת לגיל 14 (הוראה אחרונה זו מתבקשת נוכח האיסור הקיים על מאסר קטינים מתחת לגיל זה). החוק מביא גם לקיצור תקופות ההחזקה של קטין במעצר. לדוגמה, תקופת המעצר המותרת עד לסיום המשפט קוצרה מתשעה חודשים לשישה חודשים. כמו כן נוספה דרישה לדון מדי שלושה חודשים בתנאי השחרור של קטין שנמצא במעצר בית יותר מ-16 שעות ביממה.

התיקון מתייחס גם להוצאה של קטין למסגרת חוץ-ביתית לפני הדיאה. בעבר די היה בבקשת קצין מבחן על מנת להורות על שליחת הקטין להסתכלות במעון למשך שלושה חודשים. כעת נקבע כי אם הקטין וסנגורו אינם מסכימים להוצאה מן הבית, יש לבחון קיומן של ראיות לכאורה בפני שופט שאינו דן באישום.

סיכום

בעוד שהמשפט הפלילי המהותי זוכה ליציבות יחסית בשנים האחרונות, המשפט הפלילי הדיוני ממשיך להשתנות ולהתפתח בפסיקה ובחקיקה. מגמה אחידה אחת הבולטת בפסיקה ובחקיקה הינה תיזוק המשקל הניתן לאינטרסים של נפגעי עבירות ועדים בהליך הפלילי. בתחומים אחרים ניתן למצוא התפתחות מעורבת יותר, בלא מגמות ברורות.

הדברים מבוססים על ההרצאה בכנס לסיכום שנת המשפט שניתנה ביום 15.10.09 בפקולטה למשפטים באוניברסיטת חיפה